

BOS NAAR DELFZIJL, MILIEUVRIENDELIJK OF BEDREIGEND?

Robert Jan Jonker

Begin maart meldden Winschoter Courant en Nieuwsblad van het Noorden op triomfantelijke wijze de komst van een nieuw bedrijf naar Delfzijl. Dit najaar zou het bedrijf gaan draaien met eerst veertig en later misschien wel honderd man personeel. En het was nog een milieuvriendelijke activiteit ook: het bedrijf verzamelt verontreinigde olieproducten en andere chemikaliën en maakt deze voor hergebruik geschikt. Feest in Delfzijl dus. De naam van het bedrijf: Holding Bos BV uit Beuningen (Gelderland). Volgens de Miliefederatie Gelderland zamelt het bedrijf chemisch afval in, vooral afvalolie van schepen op de Waal. Wat nog te gebruiken is verkopen ze, deels na opwerking in België. De rest wordt verbrand, officieel bij AVR en OCS maar ook op eigen terrein (bij voorkeur 's nachts). En regelmatig gaat er meer olie dan toegestaan de Waal in.

Hoe moeten we Bos inschatten, als ramp of zegen voor het milieu. Om die vraag te kunnen beantwoorden is het nodig een beeld te hebben van wat Bos nu doet en binnenkort in Delfzijl wil gaan doen. En vooral hoe werkt Bos. Papier is gewillig en voorschriften zien er vaak mooi uit, maar alles staat of valt met de bedrijfsvoering en de controle daarop. Het bedrijf verzamelt afgewerkte olie en ladingsresten van passerende scheepvaart op de Waal. Verder is er nog een hoop ander chemisch afval welkom. Dit afval komt van bedrijven uit het hele land per schip of per vrachtwagen naar Beuningen. Eind vorig jaar trad een duidelijke piek in de aanvoer op vanwege de tijdelijke sluiting van Booy Clean in Rotterdam. In Beuningen scheidt Bos het afval in een water- en een oliefraktie. Het bedrijf werkt vooral op de Naviter, een schip met twaalf ruimen en een gezamenlijk volume van 1,2 miljoen liter. Daarnaast zijn er nog wat kleinere bootjes. De oliefraktie wordt bij Antwerpen voor hergebruik ge-

schikt gemaakt en weer verkocht. De waterfraktie, met daarin alle stoffen die daarin goed oplosbaar zijn, mag het bedrijf in de Waal lozen.

Bos schijnt nogal problemen te hebben met de olie-water scheiding. Rijkswaterstaat controleert de lozingen. "Eens in de twee weken controleren we Bos. We hebben wel eens een concentratie olie in het water daar aangevonden die hoger was dan volgens de regels zou mogen. Maar niet in die mate dat we er van schrokken. We kunnen niet voortdurend het bedrijf in de gaten houden", aldus de heer Braun van Rijkswaterstaat in de Gelderlander van 20 januari jl.

Dezelfde krant meldt vijf dagen later dat ook de registratie van binnenkomende en uitgaande afvalstoffen bij Bos niet goed is en dat het bedrijf zodoende de Wet Chemische Afvalstoffen (WCA) overtreedt. Eerder was Bos ook al op zo'n overtreding betrapt. In augustus 1983 werden in een loods van een tuincentrum in Beuningen 14 vaten met in totaal 1500 liter gechloreerde koolwaterstoffen en 50 vaten afgewerkte olie gevonden. Gezien de bereikbaarheid van de loods en de brandbaarheid en giftigheid van deze stoffen een onmogelijke situatie. Deze vaten waren afkomstig van Bos en illegaal opgeslagen. De reactie van directeur A. Bos was tekennend voor iemand die in chemisch afval alleen maar geld en geen gevaren voor mens en milieu ziet: "Je krijgt toch ook geen bekeuring voor het in huis hebben van benzine of schoonmaak-chloor" (Arnhems Dablad, 19-8-'83) en "Schoonmaakchloor en benzine moet je ook niet drinken of aansteken. Dit spul is precies hetzelfde." (Nijmeegs Dagblad, zelfde dag)

Zoals gezegd laat Bos afgewerkte olie ed. bij Antwerpen opwerken tot weer verkoopbare stoffen. Sinds 1982 moet hiervoor douaneaccijns betaald worden. Vandaar dat Bos sinds die tijd naar een plek in Nederland zoekt om het afval zelf te behandelen. Eerst zou dat in Beuningen gebeuren, toen in Wy-

HOLDING BOS B.V.
Gratis inname van afvalstoffen

De volgende afvalstoffen komen daarvoor in aanmerking:

- verontreinigde mineralen olie
- minerale olieproducten en chemicaliën, die bestaan uit alifatische en natterische koolwaterstoffen
- aromatische koolwaterstoffen
- organische zuurstofverbindingen en sporen organische chloro-verbindingen
- chemische afvalstoffen, die vrijkomen bij het slijpen van installaties voor opslag en olieproducten

De inzameling en verwerking geschiedt geheel overeenkomstig de Wet Chemische Afvalstoffen.

Neemt u geheel vrijblijvend met ons contact op.

Holding Bos B.V.
206 Luwaw.
Postbus 13 8600 AA Beuningen
tel. 0857 - 2344 2064
tele. 0857 BOSOL.

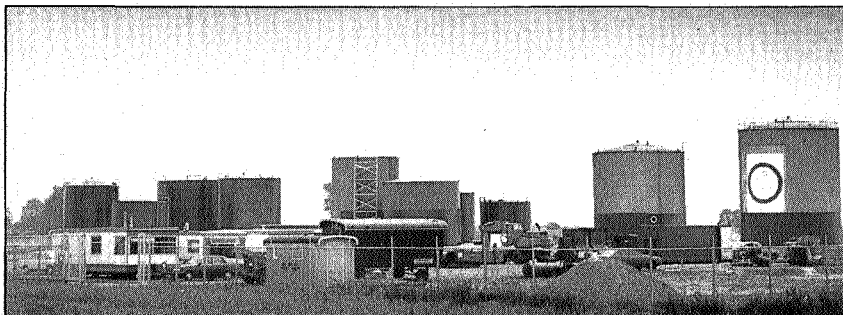

chen, toen weer in Beuningen en dan nu in Delfzijl.

Bos wil hier een zgn. destillatie-fabriek bouwen. In deze fabriek wordt het afval eerst weer gesplitst in een olie- en een waterfraktie. Het is onduidelijk hoe het bedrijf dan de waterfraktie gaat behandelen; de aanvraag voor een WVO-vergunning is namelijk nog steeds niet verschenen. De oliefraktie wordt langzaam opgewarmd in een kolom. Hierdoor begint een deel van de aanwezige stoffen te koken. De zo ontstane damp gaat omhoog de kolom in. Bovenin wordt de damp uit de kolom geleid en weer tot vloeistof gekonden-seerd. Door de temperatuur onder de kolom steeds verder op te voeren ontwijken zo achtereenvolgens benzine (kooktraject 30-200°C), dieselolie (200-340°C) en stookolie (boven 340°C).

Tenminste, als je uitgaat van zuivere koolwaterstoffen. Omdat Bos echter begint met verontreinigde stoffen zullen deze verontreinigingen afhankelijk van het kookpunt in één of meer van deze fracties terecht komen. Zo komen stoffen als benzeen, toluen en tetra(chloormethaan) in de benzinefraktie terecht.

Na de destillatie worden de fracties op handels-specificatie gebracht. Dit is een eufemisme voor zodanig verdunnen met schoon produkt dat de concentraties van de verontreinigingen net binnen de norm vallen. In een latere fase wil Bos de benzinefraktie nog eens apart gaan destilleren om bovengenoemde stoffen, waar een veel grotere winstmarge op zit, terug te winnen.

Aanbouw fabriek Bos in Delfzijl

Bezwaren

Onze grootste bezwaren tegen dit hele plan richten zich op de stookoliefractie en de verwachten bedrijfsvoering. De belangrijkste grondstoffen van het destillatieproces zijn wel gewone koolwaterstoffen, maar daarnaast geeft Bos in de aanvraag voor een Hinderwetvergunning een lijst met minstens vijftig andere grondstoffen: alcoholen, aromaten, gechloreerde koolwaterstoffen, ed. Daarnaast bevat afgewerkte olie altijd zware metalen, afkomstig uit de installaties waarin die olie is gebruikt. Al deze stoffen worden met elkaar opgewarmd. In dit soepje kunnen dan allerlei onvoorstelbare reacties optreden. Het is absoluut onduidelijk welke stoffen dan ontstaan. Ook voor Bos zelf, want de geplande laboratoriumuitrusting is veel te beperkt om alle ingaande producten volledig te analyseren, laat staan de tijdens het proces gevormde producten.

Een groot deel van de verontreiniging en in ieder geval de zware metalen blijven in het residu achter dat Bos de stookoliefractie noemt. Met deze fractie wil het bedrijf de eigen ketels gaan stoken. Ook tijdens het verbranden hiervan kunnen door de toevoer van lucht (zuurstof) allerlei reacties optreden, waardoor weer nieuwe verontreinigingen

ontstaan. Volledige verbranding (tot alleen CO₂ en H₂O) van zo'n zware olie kan in een dergelijke installatie niet. Een deel van de verontreinigingen gaat dus met de zware metalen de lucht in en komt in Eems of Dollard terecht.

Andere bezwaren zijn het ontbreken van een goede risico-evaluatie, onduidelijkheden over detectie- en veiligheidssystemen en het vooralsnog ontbreken van informatie over de zuivering van afvalwater.

Procedures

"Het kontrakt (tussen Bos en Havenschap) wordt getekend in de verwachting dat de verlangde hinderwetvergunning zal worden afgegeven. Een commissie met alle belanghebbers die bij verlening van die vergunning zijn betrokken hebben de aanvraag in concept klaar", schreef de Winschoter Courant op 1 maart. Begin april was die aanvraag er. Hieruit bleek meteen dat de aanvraag op 1 maart nog helemaal niet in concept klaar was. De gemeente Delfzijl had op advies van de Inspectie voor de Milieuhygiëne nog een aantal belangrijke aanvullingen gevraagd die Bos net op tijd wist te leveren. Zelfs nu, een half jaar later, zijn er zoveel vraagtekens dat Delfzijl de ontwerp-vergunning niet af heeft kunnen krijgen binnen de voorgeschreven termijn van 7 maanden na het indienen van de aanvraag. De gemeente heeft nu een be-

slissing uitgesteld tot uiterlijk 1 januari 1985. Het lijkt erop dat de haast die Bos met dit project had, zich een beetje tegen het bedrijf begint te keren. De aanvraag voor een WVO-vergunning is dit voorjaar door de provincie als volstrekt onvoldoende teruggestuurd. Ook na de tweede aanvraag waren er nog vragen. Resultaat is dat die aanvraag nog steeds niet gepubliceerd is.

Bos had haast in verband met een subsidie van twee miljoen gulden van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Deze subsidie was verstrekt als compensatie voor de douane-accijns die betaald moest worden zolang de destillatie in België plaats zou vinden. Een van de voorwaarden voor deze subsidie was dat de installatie voor 1 april 1984 operationeel moest zijn. Navraag bij het Ministerie leerde ons dat die termijn versoepeld is want "je kan het zo'n bedrijf toch niet kwalijk nemen dat de zaak door bezwaren van derden wat uitloopt".

Ondertussen heeft de Werkgroep Eemsmond bezwaren gemaakt tegen de hinderwetaanvraag, is de bouw begonnen (met vergunning) en is er een aanvraag voor een WCA-vergunning verschenen waartegen ook bezwaar is aangetekend. Blijft de vraag over wat te doen met een activiteit die zowel milieuvriendelijk als -bedreigend is. Vanaf het begin hebben we benadrukt dat het belangrijk is dat er installaties komen voor de verwerking van afgewerkte olie en ander chemisch afval. Maar een concentratie van afvalstoffen op één plaats legt een grote verantwoordelijkheid bij de beheerder/bedrijfsvoerder van een dergelijke installatie. Het verleden van Holding Bos geeft absoluut geen vertrouwen dat dit bedrijf deze verantwoordelijkheid op zich kan of wil nemen. Er is te weinig kennis in het bedrijf en er is te weinig weerstand tegen de snelle winsten die in het grijze en zwarte afvalcircuit voor het oprapen liggen.